

Huvudman

NORDANSTIGS KOMMUN
kommun@nordanstig.se

Beslut

Datum 2024-11-20
Dnr SI 2023:9764
Sida 1 (17)
Aktbilaga 42

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Bergsjö skola F-9 i Nordanstigs kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 22 mars 2024.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Nordanstigs kommun att senast **fredag den 7 februari 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd samt skolplikt och rätten till utbildning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Nordanstigs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Nordanstigs kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. För varje utredning om särskilt stöd som avslutas ska rektorn för skolenheten eller den rektorn har överlåtit beslutanderätten till, fatta beslut om åtgärdsprogram eller beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav. I detta ingår att rektorn ska säkerställa att det av åtgärdsprogram framgår när en utvärdering ska ske, vem som är ansvarig för uppföljning respektive utvärdering och att beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram innehåller en överklagandehänvisning. Skolenhetens två senaste beslut om åtgärdsprogram samt det senaste beslutet om att inte upprätta åtgärdsprogram som fattats för elever i årskurs 7-9 ska ges in till Skolinspektionen (3 kap. 9 § skollagen).
2. Rektorn ska säkerställa att de elever på skolenheten som ges särskilt stöd i form av avvikelser från timplanen eller de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen har utredda behov av stödåtgärden och beslut om anpassad studiegång. Rektorn ska även säkerställa att beslut om anpassad studiegång innehåller en klagande motivering utifrån rekvisitet att beslut om anpassad studiegång får fattas om det särskilda

stödet inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar. Se även till att det av beslut om anpassad studiegång framgår vilka avvikelser som gjorts från timplanen och de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. Inkom med skolenhetens tre senaste beslut om anpassad studiegång (3 kap. 9 och 12 §§ och 29 kap. 10 § skollagen samt 32 § förvaltningslagen [2017:900]).

3. Se till att åtgärdsprogram och särskilda stödinsatser utvärderas vid den tidpunkt för utvärdering som angetts i åtgärdsprogrammet och att det efter en utvärdering fattas ett nytt beslut om åtgärdsprogram för det fall eleven bedöms i fortsatt behov av särskilt stöd, eller beslut om att avsluta åtgärdsprogrammet om bedömningen som görs är att eleven inte längre är i behov av särskilt stöd. Inkom med uppgifter om vad som framkom vid senaste utvärderingen av åtgärdsprogrammen för eleverna 5, 17, 20, 28 och 34 samt redovisa när utvärderingen för respektive elev ägde rum. Inkom även med det beslut som fattats efter utvärderingen och ange om kompletterande utredningsåtgärder vidtagits för någon eller några av dessa elever (3 kap. 9 § och 29 kap. 10 § skollagen samt 31 § förvaltningslagen).
4. Se till att elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd i enlighet med elevens beslutade åtgärdsprogram (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen).

Skolplikt och rätt till utbildning

5. Se till att rektorn löpande anmäler till huvudmannen när en utredning av en elevs frånvaro inletts. Här ingår att säkerställa att beslutade rutiner inte avviker från författningarnas krav avseende när en anmälan till huvudmannen ska ske. Huvudmannen ska dokumentera hur många anmälningar om frånvaro som rapporterats till huvudmannen samt när respektive anmälan inkom (avser elever i årskurs 7-9 under perioden 20 november 2024 till 31 januari 2025), (7 kap. 19 a § skollagen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Nordanstigs kommun en anmärkning avseende brister rörande betygskatalog. Nordanstigs kommun ska senast **fredag den 7 februari 2025** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Nordanstigs kommun avseende brister rörande skyldigheten att skyndsamt initiera en utredning om särskilt stöd om det framkommer behov av en sådan utredning samt skyldigheten att vidta åtgärder för att tillgodose elevers rätt till utbildning vårterminen 2024. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser anställning av rektor.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:9764) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomförde under vårterminen 2024 en tillsyn av Bergsjö skola F-9 i Nordanstigs kommun. Tillsynen avgränsades till verksamheten i årskurserna 7-9 och omfattade bestämmelser gällande extra studietid, extra anpassningar, särskilt stöd, skolplikt och rätt till utbildning, utformning av betygskatalog gällande beslut om att inte sätta betyg samt anställning av rektor.

Skolinspektionen beslutade den 22 mars 2024 att förelägga Nordanstigs kommun att senast den 14 juni 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande särskilt stöd, skolplikt och rätt till utbildning, notering i betygskatalog då det saknas bedömningsunderlag och anställning av rektor.

Nordanstigs kommun beviljades anstånd att inkomma med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Nordanstigs kommuns redovisning som inkom den 20 juni 2024 bedömdes otillräcklig. Skolinspektionen begärde in en kompletterande redovisning och har därefter genomfört ett besök vid skolenheten den 8 oktober 2024. Vid skolbesöket har Skolinspektionen genomfört intervjuer med personal i elevhälsan, rektorn och biträdande rektorer. Skolinspektionen har även genomfört en intervju med representant för huvudmannen.

Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. utredningar om bakomliggande orsaker till frånvaro avseende några elever,

utredningar om behov av särskilt stöd, beslut om åtgärdsprogram samt beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram, skriftliga rutiner avseende arbete med frånvaro och stöd, skolpliktsrutin samt handlingsplan för åtgärder och insatser kopplade till Skolinspektionens beslut. Skolinspektionen har även tagit del av upprättad plan för arbetet kring hur Bergsjö skola F-9 och Nordanstigs kommun ska säkerställa elevers rätt särskilt stöd.

Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Nordanstigs kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet. I de fall Skolinspektionen refererar till enskilda elever benämns de med siffror i den elevförteckning och kompletterande elevförteckning (aktbilagor 7 och 37) som myndigheten sammanställt. Elevförteckning samt kompletterande elevförteckning har kommunicerats med huvudmannen.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande samt avstående från ingripande avseende särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att det inkommit nio anmälningar om utredningsbehov av särskilt stöd under perioden 22 mars till 1 juni 2024. Huvudmannen har redogjort för när en utredning om särskilt stöd startats för respektive elev.

Huvudmannen redovisar även datum för när utredningar om särskilt stöd startats för eleverna 9, 10, 11, 12 och 14 samt beslut om åtgärdsprogram som fattats för elever i årskurs 7-9 under perioden 22 mars till 1 juni 2024. Två olika datum har redovisats avseende när en utredning om särskilt stöd startats för elev 11, den 6 maj 2024 respektive den 3 juni 2024. Av

utredningen framgår ett behov av särskilt stöd. Eleven har avslutat årskurs 9 vårterminen 2024.

Även för elev 12 har olika datum redovisats för när en utredning om särskilt stöd har startats och av elevens utredning framgår ett behov av särskilt stöd. Eleven har avslutat årskurs 9 vårterminen 2024.

Fyra beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram (bilaga 11-14 till huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder) saknar överklagandehänvisning och det framgår inte om elevernas vårdnadshavare har fått ta del av rektorns beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram.

I intervju med representanter för elevhälsan (8 oktober 2024) framkommer att rutinerna för arbetet med stöd till elever har uppdaterats och ska gås igenom med samtliga lärare under vecka 44 (2024). Förhållandet bekräftas i intervjun med rektorn och biträdande rektorer. En biträdande rektor berättar att extra anpassningar ska dokumenteras i skolans lärplattform. Om det vid en utvärdering av extra anpassningar visar sig att extra anpassningar inte ger effekt ska anmälan till elevhälsoteamet ske via en blankett för anmälan. Rektorn uppger att det är rektorn som fattar beslut om en utredning om särskilt stöd ska startas.

Representant för elevhälsan uppger i intervju att elevhälsoteamet tydliggjort att lärare inte ska fatta beslut om anpassad studiegång och uppmärksammat lärare på alla steg som ska vara avklarade innan ett sådant beslut fattas. Tidigare har både lärare och elevhandledare "lagt in" att elever ska ha anpassad studiegång men nu finns en arbetsgång och fast mötesstruktur där det tydliggjorts vad som ska göras, av vem och när. En representant för elevhälsan uppger att om skolenheten håller sig till upprättad plan samt vågar låta saker ta sin tid så kommer skolan att få ordning på det systematiska arbetet med stöd.

I intervju med elevhälsan uppges att utredningar om behov av särskilt stöd startats för de elever som anmälts under hösten (2024) och hittills har det funnits förutsättningar att skyndsamt starta och genomföra utredningar. Förhållandet bekräftas i intervju med rektorn och biträdande rektorer. På frågan om hur ofta det även initieras en utredning om särskilt stöd i samband med en utredning om bakomliggande orsaker till frånvaro uppger rektorn att de nu har ett aktuellt elevärende.

I intervju med elevhälsan uppger en representant att när lärare, rektorn samt elevhälsoteamet börjar arbeta i enlighet med skollagen och de rutiner som nu tagits fram kommer anmälningar om utredningsbehov sannolikt att öka vilket befaras leda till svårigheter att hinna med utifrån befintlig bemanning.

På frågan om elever med utredda behov av särskilt stöd erhåller särskilt stöd utifrån beslut i åtgärdsprogram uppger en representant för elevhälsan att skolan behövt plocka bort särskilt stöd i form av resursstöd på grund av minskad budget. Det handlar enligt elevhälsan om situationen för elev 5 som har utredda behov av och beslut om särskilt stöd i form av en resurs men eleven erhåller inte detta stöd.

I intervju med elevhälsan framkommer att representanter för elevhälsan står som ansvariga för uppföljning eller utvärdering av åtgärder i pågående åtgärdsprogram utan att de känner till detta. Specialläraren uppger i intervju att denne står som ansvarig på flera åtgärdsprogram utan att veta om detta eller ha varit inblandad. Även specialpedagogen står med som beslutsfattare för beslut som specialpedagogen inte varit delaktig i. Rektorn uppger i intervju att detta beror på ett fel i systemet och att det pågår ett arbete med att "städa" i systemet så att rätt namn återfinns på rätt ställe. Det pågår även ett arbete med att utvärdera samtliga åtgärdsprogram som varit pågående över sommaren (2024). Rektorn berättar att det även pågår ett arbete med att gå igenom extra anpassningar som inte utvärderats, ett arbete med att "sanera och få allt på rätt plats". Rektorn berättar att tidigare rektorn ägnade mycket arbete med att få rutiner för arbetet med stöd på plats. Arbetet är inte helt i hamn men under vecka 44 (2024) kommer det läggas mycket tid på att gå igenom rutiner så att samtlig personal vet vad som gäller.

Rektorn uppger även att det pågår ett aktivt arbete med att uppdatera och förbättra rutinerna för arbetet med stöd och frånvaro. Utifrån myndighetens uppmärksammade brister har det upprättats en handlingsplan för åtgärder och en plan för det fortsatta arbetet kring hur skolenheten och huvudmannen ska säkerställa elevers rätt till särskilt stöd. Rektorn berättar att huvudman och skolenhet även erhåller stöd genom pågående deltagandet i "Samverkan för bästa skola" (Skolverket).

I intervju med representant för huvudmannen framhålls att det är fokus på arbetet med särskilt stöd och frånvaro vid skolenheten utifrån uppmärksammade brister. Huvudmannen och rektorerna träffas varannan vecka för avstämningsmöten. Rutinen för arbetet med stöd har setts över för att få det att fungera framöver och samtal har förts om bland annat vikten av uppföljning av elevers extra anpassningar och särskilda stödåtgärder. Huvudmannen berättar att i det digitala dokumentationssystemet står det tydligt vilka åtgärdsprogram som är aktuella för utvärdering och vem är ansvarig. Huvudmannens representant uppger att rektorn tar arbetet på största allvar varför huvudmannen känner sig trygg i att det kommer att fungera framöver. Huvudmannen bekräftar att det förekommit ett fel i systemet som medfört att det förekommit fel

uppgifter rörande vem som angetts som ansvarig för åtgärder i åtgärdsprogram.

Följande har framkommit kring enskilda elever;

Elev 28 har beslut om anpassad studiegång, beslutsdatum den 3 juni 2024 med utvärdering "vid läsårsstart" (höstterminen 2024). En representant för elevhälsan uppger att ett ämne fortsatt anpassats bort för eleven. På frågan om skolan prövat några mindre ingripande åtgärder innan ämnet anpassades bort för eleven uppges att det förts diskussioner på elevhälsomöte om att beslut om anpassad studiegång inte ska fattas för lättvindigt. Det var en lärare som träffade en överenskommelse med elevens vårdnadshavare om att eleven skulle "slippa" ämnet. I intervju med rektorn och biträdande rektorer framgår att en utvärdering av elevens åtgärdsprogram och beslut om anpassad studiegång är påbörjad den 4 oktober 2024. Eleven erbjöds att visa förmågor i ämnet under årskurs 7 men dök inte upp eller tackade nej.

I intervju med elevhälsan framgår att under utredningen av frånvaron för **elev 7** lyftes behov av att även genomföra en utredning om särskilt stöd. Utredning om särskilt stöd har enligt intervju med representanter för elevhälsan inte varit lätt att få till eftersom eleven inte velat medverka. Elevhälsan uppger att en utredning om särskilt stöd nu är pågående (8 oktober 2024).

I intervju uppger en representant för elevhälsan att denne under våren 2024 uppmanat **elev 13:s** klassföreståndare att, inom ramen för pågående frånvaroutredning, initiera en utredning om särskilt stöd. Representanten fick innan sommaren information om att en sådan utredning startats men därefter vet elevhälsan inte vad som hänt. En representant för elevhälsan uppger att eleven är i behov av särskilt stöd och det pågår diskussioner kring detta.

Elev 17 har enligt elevhälsan högre närvaro hösten 2024 jämfört med tidigare. Frånvaron ligger på 27 procent höstterminen 2024 (uppgiftsdatum 8 oktober 2024). En representant för elevhälsan uppger att eleven är placerad i särskild undervisningsgrupp men ställer sig frågande till om eleven är föremål för anpassad studiegång. I intervju uppger specialpedagogen att de precis påbörjat utvärdering av samtliga åtgärdsprogram för de elever som är placerade i skolans särskilda undervisningsgrupp "Studion". Av dokumentation som getts in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att elev 17 bland annat har reducerad tid i skolan. Arbetet med att utarbeta åtgärdsprogram påbörjades den 20 september 2024. Som ansvarig anges en rektor som inte arbetar kvar vid skolan. Det framgår inget datum för beslut men däremot ett datum för utvärdering, 29 november 2024.

I intervju med elevhälsan framkommer att **elev 26** varit sjukskriven en period. Det har genomförts en frånvaroutredning och skulle även ha genomförts en utredning om särskilt stöd men då blev eleven sjukskriven av extern aktör. Nu erhåller eleven undervisning utanför ordinarie klass i syfte att försöka få tillbaka eleven till undervisning i skolan, en stödåtgärd utifrån frånvaro. I intervju med elevhälsan uppges att eleven enbart jobbar utanför klassrummet då eleven är på plats i skolan. Eleven har inget beslut om åtgärdsprogram.

I betygs katalog för vårterminen 2024 saknas **elev 34:s** namn i fyra ämnen, det saknas bedömningsunderlag i flera ämnen, eleven har ett godkänt betyg och ett F. Av dokumentation framgår att utredningen om behov av särskilt stöd är startad den 31 oktober 2023. Eleven har en pågående placering i den särskilda undervisningsgruppen Studion. Det framgår inte om samråd skett med elevhälsan i samband med utredningen och utarbetande av ett nytt åtgärdsprogram har påbörjats den 14 oktober 2024.

Av dokumentation framgår att **elev 5:s** åtgärdsprogram skulle utvärderats den 19 juni 2024. I intervju med elevhälsan uppges att eleven hittills under höstterminen (uppgiftsdatum 8 oktober 2024) inte erhåller särskilt stöd enligt beslut i pågående åtgärdsprogram. Av dokumentation framgår att en utvärdering påbörjades den 3 oktober 2024 och av åtgärdsprogram med beslutsdatum 16 oktober framgår att eleven fortsatt bedöms vara i behov av och ska erhålla stöd av en resurs som följer eleven under lektioner.

I intervju med elevhälsan uppges att **elev 20** är föremål för särskilt stöd. Eleven är placerad i den särskilda undervisningsgruppen Studion men närvarar inte i undervisning i skolans lokaler. Av den utredning som låg till grund för myndighetens beslut den 22 mars 2024 framgick att eleven endast varit närvarande i skolan en dag under högstadiet. Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att extern aktörs mobila team är inkopplade och deltar på kontinuerliga uppföljningar tillsammans med hem och skola. I intervju med elevhälsan framhålls att eleven har en komplex problematik och det har varit svårt att få elevens perspektiv på frånvaron. Det har genomförts en utredning och utifrån elevens frånvaro och svårigheter beslutats om särskilt stöd, placering i särskild undervisningsgrupp (Studion) och en av pedagogerna i den särskilda undervisningsgruppen har kontakt med hemmet en gång per vecka och ordnar med material till eleven. På frågan om eleven är för sjuk för att vara mottaglig för undervisning i skolan svarar en representant för elevhälsan "nej". Av elevens åtgärdsprogram (pågående då det saknas datum för utvärdering) framgår att eleven (utöver placering i särskild undervisningsgrupp) har behov av en kontakt med skolan där personal från skolan besöker eleven i hemmet för att bygga förtroende och ytterligare kartlägga elevens svårigheter. Av elevens åtgärdsprogram "startat 2024-01-

09” framgår inget datum för utvärdering. I intervju med elevhälsan uppges att det pågår ett arbete med att utvärdera samtliga åtgärdsprogram för elever som är placerade i den särskilda undervisningsgruppen Studion.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår bland annat att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår bland annat att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärder ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § får rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning att eleven ska ha möjligheter att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Av 3 kap. 12 § skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut om särskilt stöd innebära avvikelser från den

timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Av 29 kap. 10 § skollagen framgår att i ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild tillämpas bland annat 32 § förvaltningslagen. Enligt förarbetena gäller paragrafen bland annat när beslut fattas i ärenden om särskilt stöd (prop. 2009/10:165 s. 928).

Enligt 31 § förvaltningslagen framgår att beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klargörande motivering om det inte är uppenbart obehövt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som tillämpats och vilka omständigheter som varit avgörande för myndighetens ställningstagande.

Av 32 § förvaltningslagen framgår att beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klargörande motivering om det inte är uppenbart obehövt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som varit avgörande för myndighetens ställningstagande.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det visserligen pågår ett arbete med att komma tillrätta med uppmärksammade brister i arbetet med särskilt stöd men konstaterar samtidigt att det finns kvarstående brister i det systematiska arbetet med särskilt stöd och åtgärdsprogram.

Skolinspektionen bedömer att utredningar om särskilt stöd inte alltid initierats skyndsamt. Ett exempel är elev 11 där en utredning om särskilt stöd startades först den 6 maj 2024 trots föreläggande om att starta en utredning den 22 mars 2024. Skolinspektionen finner även elevexempel där utredning om frånvaro initierats och genomförts men där en utredning om särskilt stöd inte startats skyndsamt trots att förutsättningarna för en sådan utredning måste anses uppfyllda. I denna del finner Skolinspektionen skäl att framhålla att det går att göra en samlad utredning rörande orsaker till frånvaro och behov av särskilt stöd så länge förutsättningarna för båda utredningarna är uppfyllda. Då elev 11 slutat vid skolenheten och då utredningar om särskilt stöd nu initierats avseende elever med frånvaro

(där även förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda) avstår Skolinspektionen från att ingripa i denna del, se vidare under val av ingripande nedan.

Skolinspektionen konstaterar även att pågående beslut om åtgärdsprogram innehåller felaktiga uppgifter rörande vem som fattat beslut, vem som är ansvarig för uppföljning och utvärdering och i något elevexempel saknas datum för när utvärdering ska ske vilket utgör en brist. Det utgör även en brist att det finns flera beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram som saknar överklagandehänvisning och där det dessutom är oklart om elevens vårdnadshavare överhuvudtaget fått ta del av besluten vilket innebär att de saknat möjlighet att överklaga och viktiga rättssäkerhetsaspekter har därmed åsidosatts. Det finns även exempel på en elev (26) som är föremål för särskilt stöd utan att det upprättats ett åtgärdsprogram vilket utgör en brist.

Skolinspektionen bedömer vidare att det fortsatt finns brister som rör särskilt stöd i form av anpassad studiegång. Elev 34 är ett exempel på en elev som inte läser alla ämnen eller enligt timplan men där det inte har upprättats ett beslut om anpassad studiegång vilket utgör en brist. Ett annat exempel är elev 28 där beslutet om anpassad studiegång inte innehåller en klagande motivering utifrån de rekvisit som ska vara uppfyllda vilket utgör en brist.

Skolinspektionen konstaterar även att det är en brist att åtgärdsprogram inte alltid utvärderas vid den tidpunkt för utvärdering som angetts i åtgärdsprogrammet. Skolinspektionen finner även skäl att framhålla vikten av att det vid en utvärdering av ett åtgärdsprogram säkerställs att nytt beslut som fattas bygger på aktuell utredning och att kompletterande utredningsåtgärder vidtas om behov framkommer. Ett exempel är elev 20 som har beslut om särskilt stöd och placering i särskilt undervisningsgrupp utan att åtgärden aktualiserats i praktiken. Det saknas datum för utvärdering av åtgärdsprogrammet varför det är av vikt att en sådan utvärdering kommer tillstånd och att nytt beslut fattas som grundar sig på en aktuell utredning av orsakerna till frånvaron och behovet av särskilt stöd. I denna del vill Skolinspektionen framhålla att för att verkningfulla åtgärder ska kunna sättas in krävs det att orsakerna till frånvaron och elevens behov bygger på aktuell utredning där elevhälsans professioner involverats i utredningen och samverkan skett med de aktörer som huvudmannen i förekommande fall funnit behov av att samverka med.

Skolinspektionen konstaterar även att det finns en elev (5) som inte erhåller särskilt stöd i enlighet med utredda behov och beslut om åtgärdsprogram vilket utgör en brist.

Val av ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Nordanstigs kommuns verksamhet vid Bergsjö skola F-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Nordanstigs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa kvarstående brister.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Nordanstig kommuns verksamhet vid Bergsjö skola F-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller skyldigheten att skyndsamt initiera en utredning om behov av särskilt stöd utifrån en anmälan om utredningsbehov eller när förutsättningarna för en sådan utredning är uppfyllda.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse genom att utredningar om särskilt stöd initieras skyndsamt utifrån anmälan om utredningsbehov som inkommit till rektorn under höstterminen 2024. Det framgår även att rutiner för anmälan och utredning förstärkts och implementeras i verksamheten. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa i denna del.

Föreläggande samt avstående från ingripande avseende skolplikt och rätt till utbildning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att utredningar om bakomliggande orsaker till frånvaro genomförts för eleverna 7, 13 och 24.

Huvudmannen har även redovisat åtgärder som vidtagits för eleverna 1, 17, 18, 19, 20, 23 och 26 under perioden 22 mars till 1 juni 2024 för att eleverna ska öka sin närvaro och fullgöra sin skolgång. Avseende elev 1, 18 och 19 redovisas inga konkreta åtgärder som vidtagits under perioden. I intervju med huvudmannen uppges att tillräckliga åtgärder inte vidtagits avseende elev 18 och 19. Huvudmannen uppger att hanteringen brustit men framhåller att nya rutiner implementeras för att undvika att en liknande situation uppkommer. Elev 1, 18 eller 19 går inte längre kvar på skolan.

I intervju med rektorn uppger rektorn att skolans specialpedagog arbetat med att förbättra skolans frånvarorutin och en ny kommungemensam rutin börjar gälla från och med januari 2025. Förhållandet bekräftas i intervju med huvudmannen. Rektorn uppger vidare att förbättring och uppdatering av rutiner för arbetet med stöd och frånvaro är ett pågående arbete vid skolenheten.

I intervju med elevhälsan uppges att specialpedagogen under våren 2024 fick i uppdrag att genomföra frånvaroutredningar eftersom arbetet var eftersatt vid skolenheten. Vikten av dokumentation har nu tydliggjorts samt vilka utredningsåtgärder som ska vidtas och i vilket skede, enkel respektive fördjupad frånvaroutredning.

En representant för elevhälsan berättar att specialpedagogen träffar personal som arbetar med elever som är placerade i den särskilda undervisningsgruppen där de påbörjat utvärdering av åtgärdsprogram för samtliga elever. Ett bra samarbete har upprättats vilket behövs då elever som är placerade där är i behov av ett närvarande stöd.

I intervju med såväl elevhälsan som rektorn och huvudmannen uppges att huvudmannen fortsatt får rapportering om elever med frånvaro vid tre tillfällen per läsår. Rektorn berättar att skolan kontinuerligt följer och utreder orsaker till frånvaron hos elever även om huvudmannen begär in underlag vid tre tillfällen per läsår.

I intervju uppger rektorn att åtgärder som satts in vid frånvaro ska utvärderas kontinuerligt. Det har tidigare saknats en rutin för detta. I den nya rutinen har arbetet med bland annat utvärdering tydliggjorts. Tidigare har antingen utvärdering inte kommit till stånd eller i otillräcklig omfattning. En biträdande rektor uppger att de nu är mer på och det handlar om att följa upp åtgärder och även involvera externa aktörer i arbetet med problematisk frånvaro.

Rättslig reglering

Enligt 7 kap. 17 § första stycket skollagen ska en elev i grundskolan delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Enligt 7 kap. 19 a § skollagen ska rektorn, om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som anordnas för utbildningen i bland annat grundskolan, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan

utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron skyndsamt anmäls till huvudmannen.

I 7 kap 21 § andra stycket skollagen anges att hemkommunen i frågor som rör skolpliktiga elever som avses i 19 a § vid behov ska samordna insatser med samhällsorgan, organisationer eller andra som berörs.

Av 7 kap. 22 § skollagen följer att huvudmannen ska se till att eleverna i dess grundskola fullgör sin skolgång.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar att huvudman och skolenhet fortsatt förbiser skyldigheten att se till att skyndsamt anmäla till huvudmannen när en utredning om orsaker till en elevs frånvaro inletts vilket utgör en brist. En anmälan ska ske så snart en utredning inleds.

Skolinspektionen bedömer även att skolenhet och huvudman inte vidtagit aktiva åtgärder för att tillgodose eleverna 1, 18 och 19:s rätt till utbildning under vårterminen 2024 trots föreläggande därom. Detta utgör en brist.

I övriga delar, utifrån redovisade omständigheter, framgår att föreläggandet följts och det pågår ett arbete med att implementera nya rutiner för säkerställande av att orsaker till frånvaro skyndsamt utreds, att nödvändiga åtgärder vidtas i samband med frånvaro och att insatser för elever med frånvaro följs upp och utvärderas.

Val av ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Nordanstigs kommuns verksamhet vid Bergsjö skola F-9 uppfyller fortsatt inte författningarnas krav vad gäller skyldigheten att skyndsamt anmäla till huvudmannen när en utredning av en elevs frånvaro inletts. Det finns därför skäl att på nytt förelägga Nordanstigs kommun att fullgöra sina skyldigheter i denna del och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Nordanstig kommuns verksamhet vid Bergsjö skola F-9 uppfyller inte författningarnas

krav vad gäller skyldigheten att se till att nödvändiga och tillräckliga åtgärder vidtas för att se till att skolplikten fullgörs och att elevers rätt till utbildning tillgodoses.

Skolinspektionen konstaterar att i de elevärendet där det konstaterats brister har eleverna slutat vid skolenheten och utifrån den redovisning som lämnats och de uppgifter som framkommit i den kompletterande utredningen bedömer Skolinspektionen att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse. Rutinerna i arbetet med frånvaro har förstärkts och flera åtgärder har vidtagits och är pågående. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa i denna del.

Anmärkning

Betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av betygskatalog för vårterminen 2024, ämnet bild, framgår att en elevs betyg justerats från ett C till ett B. Det framgår däremot inte av betygskatalogen om det handlar om en ändring eller rättelse.

Vårterminen 2024 saknas elev 34 i flera ämnen i betygskatalogen.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 14 § skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

I 10 kap. 15 § första stycket skollagen anges att betyg ska sättas i grundskolans ämnen i slutet av varje termin från och med årskurs 6 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen.

Av 6 kap. 10 § skolförordningen (2011:185) framgår att beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Med beslut om betyg avses både beslut att sätta betyg och beslut att inte sätta betyg när underlag för bedömning av en elevs kunskaper saknas på grund av elevens frånvaro. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs.

Rättelser och ändringar ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras så ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras på samma sätt som anges i 7 § i Skolverkets föreskrifter om betygskatalog. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad (15 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog).

Skolinspektionens bedömning

Betygsättning innebär myndighetsutövning och det är rektorn som har det övergripande ansvaret för betygssättningen och att den reglering som finns gällande betygssättning följs.

Skolinspektionen konstaterar att det numera inte återfinns tomma fält i betygskataloger där elever varken erhållit betyg A-E, F, streck eller annan markering. Det saknas däremot uppgifter om elev 34 i fyra ämnen vilket utgör en brist.

Skolinspektionen kan även konstatera att det inte framgår av betygskatalogen för vårterminen 2024 varför en elevs betyg justerats från ett C till ett B. Avsaknad av information om det rör sig om en ändring eller rättelse utgör en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Nordanstigs kommuns verksamhet vid Bergsjö skola F-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller dokumentation av ändring av betyg i betygskatalogen och det saknas beslut om betyg i betygskatalogen för en elev i flera ämnen vårterminen 2024. Utredningen visar dock att det handlar om enstaka förbiseenden. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela Nordanstigs kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Anställning av rektor

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att en ny rektor anställts vid skolenheten och att Nordanstigs kommun har upphört med att överlämna rektorsuppdrag på entreprenad.

Rättslig reglering

Av 2 kap 9 § skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Av 23 kap. 2 § skollagen framgår att med entreprenad avses i skollagen att en huvudman sluter avtal med någon annan om att denne ska utföra

uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet som huvudmannen ansvarar för enligt denna lag. Huvudmannen behåller huvudmannskapet för uppgifter som utförs på entreprenad. Ett avtal om entreprenad får endast slutas under de förutsättningar som anges i 23 kap. skollagen.

Av 23 kap. 9-10, 12 och 14-17 §§ skollagen framgår att inom grundskolan får endast uppgifter som inte är hänförliga till undervisningen överlämnas på entreprenad till en enskild fysisk eller juridisk person. Under vissa förutsättningar får dock uppgifter som är hänförliga till undervisning överlämnas på entreprenad om de avser lovskola, modersmålsundervisning, studiehandledning på modersmålet, undervisning i teckenspråk eller samiska eller integrerad samisk undervisning samt uppgifter som avser fjärrundervisning och distansundervisning.

Ett flertal av de uppgifter en rektor har att utföra är hänförliga till undervisningen, detta gäller inte minst rektors uppdrag som pedagogisk ledare (Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område och påtalad brist har avhjälpats. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av enhetschef Eva-Lena Ölund Brändström.

Utredaren Ylva Ohlsson har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Cecilia Skog medverkat.